

COLÒMBIA: FECODE, UN REFERENT DE LA LLUITA POLÍTICA I SINDICAL

Per Rafael Cuello Ramírez³²

Seria l'any 1959, quan a la ciutat de Bogotà i durant els dies 21, 22, 23 i 24 de març, es va portar a terme el PRIMER CONGRÉS NACIONAL D'EDUCADORS amb l'objectiu de fundar l'ASSOCIACIÓ NACIONAL D'EDUCADORS; el lema de la trobada fou "PER LA UNIÓ DEL MAGISTERI I L'EDUCACIÓ COLOMBIANA". Aquesta rúbrica no va ser quelcom fortuït i/o a l'atzar, ja que recollia el sentit, l'aspiració ideològica i política i, sobretot, l'esperit unitari que des de l'inici ha guiat aquest procés d'integrar en un sol feix de voluntats els distints agrupaments de docents existents i que avui estan constituïts en allò que és la FEDERACIÓ COLOMBIANA DE TREBALLADORS DE L'EDUCACIÓ -FECODE-.

I en aquest discórrer d'haver de lluitar per a poder aconseguir el més elemental dret i condició de treball com és el pagament del salari de manera puntual, es va anar consolidant la principal, major i més forta de les associacions gremials de Colòmbia.

FECODE, l'organització que agrupa en el seu si els educadors colombians – creiem no equivocar-nos en l'afirmació, ja que des de la seva fundació fins a avui – mai cap govern ha reivindicat l'educació com la baula clau del desenvolupament del país i als mestres com la font i el motor d'impuls a aquesta meta, tot ens ha tocat a pols. Abans, perquè la legislació del moment no possibilitava la negociació col•lectiva i la resposta dels governs va ser enganysosa; i en el present perquè encara que l'existent sigui limitada i/o retallada, el talant polític neoliberal dels governs és diferent i conceben l'educació com un negoci i lligada als designis internacionals.

Fa palès el que s'ha exposat abans el fet que l'estabilitat laboral, la cancel·lació puntual dels salaris, les prestacions socials, el sistema de salut i algunes regulacions en matèries de política educativa, totes sense excepció han hagut de ser reconquerides, lluitades al carrer, i moltes d'elles com a resultat de l'ATURADA NACIONAL; cosa que en qualsevol altre país de caràcter democràtic hagués estat diferent.

Fent una mica de balanç i malgrat els avatars i designis del senyor Alberto Alesina, que fa gairebé dues dècades que presenta "recomanacions" categòriques en matèria educativa com la de dividir el magisteri i crear un règim laboral d'acord amb les necessitats de la globalització, cosa que feia indispensable la desaparició de FECODE o "trençar l'espina a FECODE", no són pocs els resultats en matèria de conquestes.

A causa del caràcter del règim i de cada un dels governs als quals ens hem enfrontat, els costos per al magisteri i FECODE com a organització han estat bastant alts: més d'un miler de mestres assassinats, tres mils amenaçats, centenars desplaçats i traslladats per seguretat.

Avui el govern del president Iván Duque implementa una tàctica per a colpejar el poble colombià, el magisteri i l'educació pública amb la desqualificació, les calúmnies, el desprestigi i el debat moralista. I si hi ha algun dubte respecte d'això, avaluem com si fossin exemples els següents:

La proposta del ministre de Defensa de la necessitat de reglamentar la protesta social i, d'aquesta manera, limitar-la i tenir-ne el control.

Els costos per al magisteri han estat molt elevats: més d'un miler de mestres assassinats, tres mil amenaçats i centenars de desplaçats i traslladats per seguretat.

Afegir un paràgraf a l'article 20 del Codi de la Policia per a atorgar facultats al director general de la policia per a formar grups especials d'agents que podrien patrullar les ciutats vestits de civil i camuflats entre la ciutadania.

Organització, finançament i posada en marxa de la Xarxa de Participació Cívica en un nombre de 800.000 persones; però enlloc s'esclareix d'on van sortir aquests "col·laboradors", en quines regions del país operaran, qui els controlarà i si comptaran de manera eventual amb armes.

La nova política expedida pel ministre de Defensa per a la tinença d'armes, descentralització perquè es puguin atorgar els permisos per a disposar d'una arma de foc. Com i a qui?

El nomenament del senyor Rubén Darío Acevedo com a director del Centre Nacional de Memòria Històrica, malgrat la seva postura "negacionista" del conflicte armat intern, en favor d'una altra sobre un Estat que va combatre una amenaça terrorista. S'imaginem el nou rol d'aquest espai?

I, per ara, el sisè envit pel qual s'estableixen prohibicions a l'exercici de la docència i a directius docents de planters educatius, sota el sofisma que el que fan els educadors en la seva tasca pedagògica i didàctica en les institucions educatives és ADOCTRINAMENT.

Si algú tenia cap dubte sobre cap on volen portar el nostre país i l'educació pública, doncs que despertin si no volen ser còmplices per acció o omissió, del desastre que ens ve a sobre.

Des de la dècada dels 70, quan el govern de l'època va imposar a l'educació i als docents els continguts de les anomenades "Guies alemanyes" com a pla i programa d'estudi, fins al dia d'avui aquesta manera d'actuar ha estat contínua en detriment de la qualitat de l'educació pública i la sobirania mateixa, en tant en matèria educativa no hi ha polítiques d'Estat sinó de governs i cada un d'ells pretén en el seu període deixar la pròpia "petjada".

Una petita mostra d'això són la proliferació de programes i projectes com els de "la contrareforma educativa del model neoliberal que amenaça amb privatitzar i retallar els recursos de l'Estat destinats a l'educació – Acte Legislatiu 01 de 2001 -, Colombia Aprende, Ser Pilo Paga, Beques per l'Excel·lència Docent, Drets Bàsics d'Aprenentatge, Programa d'Alimentació Escolar, Índex Sintètic de Qualitat, Programa per a l'excel·lència docent i acadèmica, Todos Aprender o –PTA-, Pla Nacional de Lectura i Escriptura, Primera Infància, EduDerechos, Trobada de Líders de Bilingüisme i mestres nadius, Supérate con el Saber 2.0, Sistemes d'Educació Terciària, Col·legis en Concessió (col·legis públics cedits a empresaris i organismes privats per a la seva administració i maneig), Llei d'Inspecció i Vigilància, Centres Regionals d'Educació Superior –CERES-, Sistema de Formació per al Treball, el projecte de llicenciatures exprés, el Programa d'Alimentació Escolar –PAE- i Transport Escolar, Bons d'Impacte Social –BIS-, el programa Generación "E", pacte per l'equitat amb un component específic per a educació", etc., confirmen el que hem expressat.

És a dir, les polítiques neoliberals han tingut un discórrer continu d'intents per a imposar-se a Colòmbia al qual sempre se li ha oposat FECODE, en la defensa de l'educació pública, gratuïta, finançada i administrada per l'Estat.

Traducció: Montserrat Nadal

---

³²Rafael Cuello Ramírez, exintegrament del Comitè Executiu de la Internacional de l'Educació, ex secretari general de FECODE i assessor de FECODE